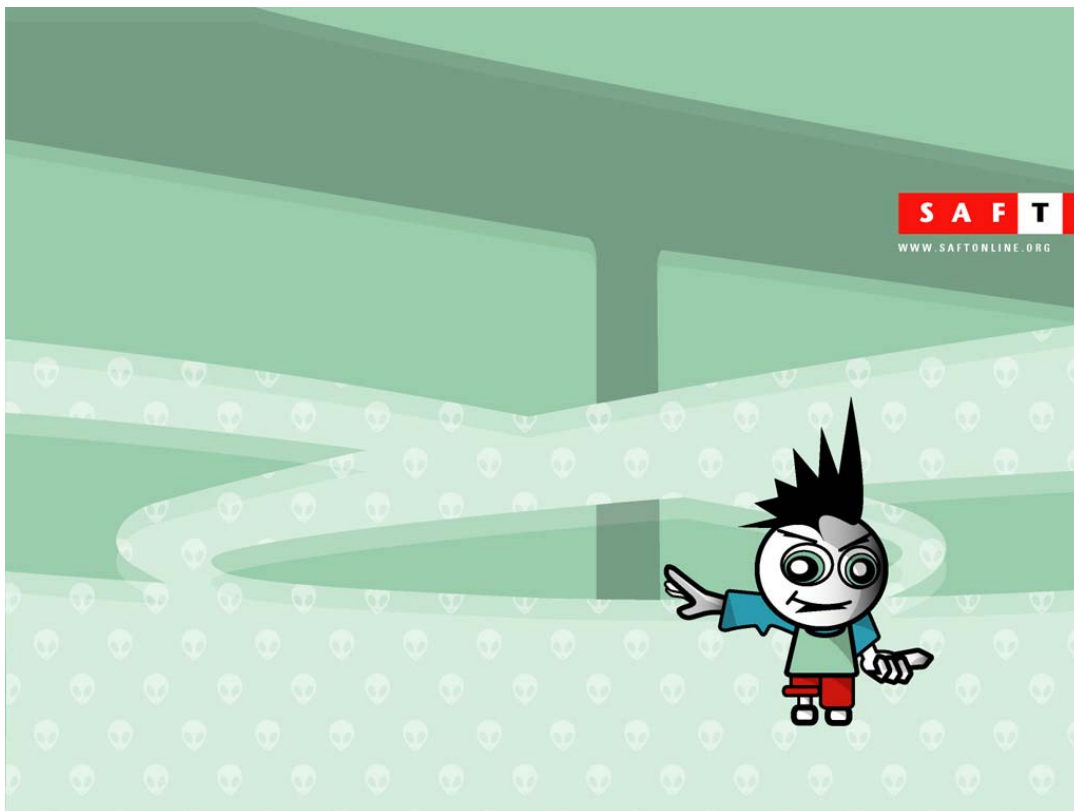

Sikker Surf – 10 Tips

- en vejledning om internettet til forældre og deres børn.

I folderen finder du:
10 tips til sikker adfærd på internettet
Tjekliste til dialog i familien
Netikette regler
Forklaring af f.eks. ICQ, homepages, chat mm.

www.saftonline.dk og www.itb.dk

Sikker surf - 10 tips til forældre med surfende børn

Internettet er et sted for viden, kontakt, sjov og tidsfordriv.

De ti tips giver dig som forælder en støtte i hverdagen, hvor internettet er blevet børn og unges nye legeplads - tips, der også skal forbygge ubehagelige og stødende oplevelser.

Husk, at selv når dit barn ved mere om teknik og mere om net-surfing, så er det stadig dig, der har den længste erfaring med livets normer og regler, glæder og farer.

Venlig hilsen

Lars Monrad-Gylling

Formand for IT-Brancheforeningen

1. Følg med dit barn ud på nettet

Det er godt for både dig og dit barn, hvis I er sammen om at opdage internettet.

Forsøg sammen at finde hjemmesider, som er sjove, spændende og passende. På den måde skabes en tillid, som gør det naturligt at tale om, hvad barnet oplever på nettet - også når barnet er blevet lidt ældre.

2. Overvej din families netbrug

Bliv enige i din familie om, hvilke regler som gælder.

Brug gerne tjeklisten på www.saftonline.dk for at finde forslag til emner, I kan tage op, fx

- Hvordan anvender I personlig information (navn, adresse, telefon, billeder, e-mail ...)?
- Hvorfor er det nødvendigt at beskytte personlige oplysninger?
- Hvordan opfører man sig ordentlig på nettet (sikker chat, god e-mail skik)?
- Hvordan man kan og ikke kan anvende materiale fra nettet (kildekritik, ulovligt materiale etc)?
- Hvornår må man, og især, hvornår må man ikke, anvende materiale fra nettet?
- Hvilke typer hjemmesider og aktiviteter er OK eller ikke OK i familien?

Tag også gerne initiativ til en drøftelse i dit barns skoleklasse eller i fritidshjemmet. Det er en fordel, hvis der findes fælles regler i klassen eller fritidshjemmet for, hvordan internettet kan anvendes.

3. Lær dit barn at være forsigtig med at give personlig information videre

Mange hjemmesider kræver personlig information for, at brugerne kan få adgang til indhold og tjenester. Det er vigtigt, at dit barn er klar over, hvordan og hvornår personlig information kan gives videre.

En simpel regel er, at dit barn ikke uden din godkendelse videregiver sin adresse, sit telefonnummer eller et billede af sig selv.

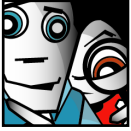

4. Vær til stede, hvis dit barn vil møde en bekendt fra nettet

Internettet er et positivt mødested, hvor børn kan lære andre at kende og skaffe nye venner.

Vær klar over, at dit barn kan modtage tilbud, der involverer personlige møder med mennesker, de har mødt via internettet

For at undgå ubehagelige eller måske endda farlige situationer er det vigtigt, at dit barn ikke træffer ukendte alene - uden at være i selskab med forældre, venner eller andre, som barnet stoler på.

5. Husk den sunde fornuft - også på internettet

Børn bruger nettet til fx lektier eller finder oplysninger om det, der interesserer dem. Informationsmængden er enorm og det er vigtigt at lære, at ikke alle informationer på internettet er sande.

Lær dit barn, at den sunde fornuft også gælder på internettet. Lær dit barn at skaffe sig flere oplysninger om samme sag - og vis barnet, hvordan man kontrollerer oplysninger.

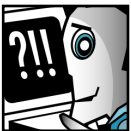

6. Vær ikke for kritisk overfor barnets nysgerrighed

Dit barn vil sikkert møde hjemmesider med materiale, som både du og barnet finder stødende. Eksempler kan være pornografi eller racisme. Husk, at det er naturligt for børn at være nysgerrige og opsøge "forbudte sider".

Grib chancen og tag en snak med barnet om indholdet. Når barnet bliver ældre, ændres behovene.

Barnets ret til information vokser i takt med dets evne til at tage kritisk stilling.

7. Rapportér om information og situationer, som du finder ulovlige

Du eller dine børn kan komme ud for information eller situationer på internet, som bør anmeldes til politiet eller til din internet-udbyder. Husk, at det er vigtigt at tage et medansvar for at anmelde ulovligheder. Gør du dette, er du med til at stoppe yderligere misbrug eller ulovligheder.

Det er vigtigt, at dit barn oplever, at du som voksen kan og vil hjælpe til i en sådan situation.

Du bør anmelde fx

- Forsøg på at lokke dit barn via chat/mail/messaging.
- Børnepornografi eller andet krænkende materiale.
- Trusler eller grov adfærd via chat/mail/messaging.
- Opskifter på fremstilling af bomber, våben mv.
- Andet materiale, der kan være bevis på, at en lovovertrædelse har fundet sted.

Du skal være opmærksom på, at dit barn også selv kan begå ulovligheder - fx ved kopiering af ophavsretsbeskyttet materiale, download eller fildeling. Du kan fortælle dit barn, at tyveri af materiale på internettet kan være det samme som at stjæle.

Anmeldelser kan finde sted på www.politi.dk

8. Mød andre på nettet, som du selv vil mødes

Internettet har, ligesom det øvrige samfund, regler for, hvordan man opfører sig. Det er let i ly af nettets anonymitet at blive lokket til at teste grænser og give udtryk for ting, man aldrig ville sige ansigt til ansigt.

Det er vigtigt, at dit barn behandler andre på nettet, som det gerne selv vil behandles.

Du kan opfordre dit barn til at overholde god net-opførsel ("netikette"), f.eks. at man ikke må genere andre på nettet.

Du kan læse mere om god net-opførsel på www.saftonline.dk

9. Tal med dit barn om internettet

Voksne bruger hovedsagelig nettet til arbejde, læse avis eller til at udføre nyttige opgaver som fx bankforretninger eller bookning af rejser. Børn bruger internettet til helt andre ting.

Følg med i, hvordan dit barn bruger nettet. Du kan fx få dit barn til at vise dig hvordan. Besøg barnets favoritsteder og spørg om, hvad der er spændende, sjovt og fascinerende.

Etablér en fortsat dialog med barnet om nettet. Bliv ikke forskrækket eller fordømmende.

Kender du ikke særlig meget til internettet selv, så skaf dig viden - fx ved et kursus på den lokale skole eller på biblioteket.

10. Tekniske løsninger kan give indblik i barnets internetbrug

Der er også tekniske løsninger, som kan hjælpe dig til at få indblik i dit barns internetbrug.

Du kan logge dig ind på barnets computer for at se, hvor på internettet, barnet har været. Du kan også overveje brug af filter for at stoppe adgangen til visse sider.

De tekniske løsninger har sine mangler og kan som regel omgås af barnet. Du skal være opmærksom på, at dette med rette kan opleves som et urimeligt angreb på barnets integritet og ødelægge en tillidsfuld dialog omkring internetbrugen.

De ti tips er udarbejdet af IT-Brancheforeningen i samarbejde med myndigheder og organisationer i forbindelse med EU's projekt Safety, Awareness, Facts and Tools (SAFT).

Du kan finde mere om SAFT på www.saftonline.dk

Nogle gange kan det være svært at følge med, når børnene taler om "chat, instant messaging og homepages". Her er et par eksempler på, hvordan de kan tage sig ud.

Se Billedeksempler på www.saftonline.dk.

Vil du vide mere om ord og begreber, som har med internetbrug at gøre, så brug fx "Internetordbogen" på www.sikkerchat.dk. Klik på Voksne for at få ordbogen frem.

Tjekliste for dialog om hvordan I vil bruge internettet i familien

En god dialog forudsætter lydhørhed og interesse. Inden du sætter dig ned med dit barn, er det en god idé, at finde ud af, hvad dit barn godt kan lide at bruge nettet til. Prøv også at få en idé om, hvor bevidst dit barn er om sin færden på nettet. Med denne forberedelse undgår du, at I taler forbi hinanden.

Her er nogle eksempler på emner I kan tage op i samtalen:

- Hvilke hjemmesider er tilladt at besøge.
- Hvilke aktiviteter er acceptable? F.eks. er det tilladt at deltage i chat, at spille computerspil?
- Vær opmærksom på, at ikke alt, hvad man læser på nettet er rigtigt. Lær dit barn, at være kritisk.
- Hvor meget tid vil I acceptere, at bruge på surf derhjemme? F.eks. skal nettet have en "hviletid"?
- Hvilke øge- eller kælenavne er i orden at bruge?
- Hvordan færdes man sikkert og trygt i interaktive miljøer?
- Hvordan opfører man sig korrekt i forhold til etiske og moralske retningslinjer?
- Hvad er ansvarlighed?
- Klæd dit barn på til at håndtere forulempende situationer.
- Lær dit barn at håndtere mails med invitationer om at mødes og informationer med anstødeligt indhold.
- Lær dit barn hvordan de beskytter personfølsomme oplysninger, f.eks. password, navn, cpr. nummer, adresse, telefonnummer, billeder af familien osv.
- Diskuter om det er tilladt at købe varer og tjenester over nettet.

Netikette-regler

Selvom forskellige sites har forskellige regler for ordstyring, findes der nogle helt generelle regler for, hvordan man opfører sig ordentligt, og bevarer en god tone.

Her er 10 råd om gode netikette:

1. Glem ikke, at der sidder et rigtigt menneske bag maskinen.
2. Opfør dig på nettet som du gør i det virkelige liv, hvor høflighed bringer dig længst.
3. Vær klar over hvor du befinder sig.
4. Tag hensyn til andres tid.
5. Giv et godt indtryk af dig selv.
6. Del ud af din viden.
7. Vær med til at forhindre misbrug af tjenester på nettet.
8. Respekter andres privatliv.
9. Misbrug ikke den magt du har, som f.eks. anonymitet.
10. Tilgiv andre deres fejl.

Billedeksempler

Chat

Sådan kan en åben chat se ud. Man vælger et chatnavn og går ind i chatten. Sproget, der benyttes i chatten minder meget om den, der bruges, når man SMS'er. Efterhånden som man chatter forsvinder det skrevne. Man kan vælge at tale med alle, man kan vælge kun at tale med nogle enkelte, og man kan vælge helt at ignorere meddelelser fra folk.

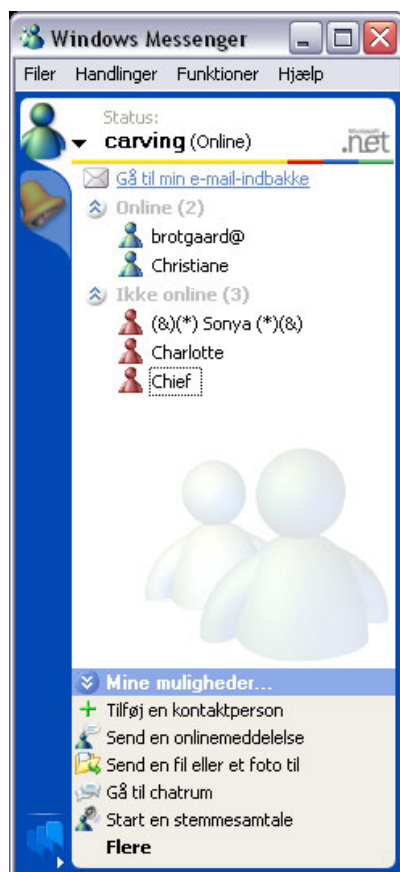
Diskussionsgruppe – en mødeplads for forskellige holdninger

En diskussionsgruppe kan være åben for alle eller kræve registrering. Det er en meget udbredt fænomen på nettet, og ofte er det mennesker med fælles interesser, der mødes i diskussionsgrupperne. En gruppe kan f.eks. have musikidoler eller et begejstring for et bestemt computerspil til fælles. For voksne er en diskussionsgruppe som Netdoktors Babyklub et eksempel på et sted, hvor man kan diskutere alt lige fra bleudslæt til børneopdragelse. Som udgangspunkt er der en ordstyrer, der frasorterer indlæg med anstødeligt indhold.

Instant Messaging/ICQ

Instant messaging eller ICQ (I seek you) er to forskellige måder, at komme i hurtig kontakt med sine venner på. Programmet giver en mulighed for at vide, hvornår ens venner, der er tilmeldt instant messaging/ICQ er online. Når programmet er downloadet, laver man en liste med venner, man vil kommunikere med. Programmet er, i modsætning til email, en måde at "tale sammen" i real tid. Ved at godkende deltagerne, sikrer man, at uønskede personer ikke får adgang.

Homepage – Hjemmeside

En hjemmeside er ens egen side på internettet, hvor børn og voksne kan fortælle om sig selv, sine interesser, familie og alt mellem himmel og jord. Nogen gange skal man betale penge for at oprette en side, andre gange er det gratis, men ofte følger der her et krav med om, at man skal reklamere i form af et banner for den pågældende gratis udbyder. På en hjemmeside kan man være helt anonym, men mange børn har et link til deres e-mail adresse. Nogle oplyser også deres hjemmeadresse og sætter billeder ind. Man skal selvfølgelig være opmærksom på konsekvenserne af dette. Hjemmesider kan som udgangspunkt læses af alle. Man skal være opmærksom på, at hjemmesider er for alle, dvs. at man nemt kan støde på hjemmesider, der enten viser eller vil sælge sex.

Lidt om mig selv.....

Me & Myself...
 My FriendZ
 My Family...
 Pen'veninZer
 I HADE...
 I LOVE...
 FNIZ.o)
 LinkZ...
 ~Digte~
 Artige skole skolepiger...
 ScoRe TriX...
 Sophie...
 COOL
 I DT mere

Navn: Simone Ravn **MIG...!**
 Kælenavn: Mone
 Alder: 13 år...
 E-mail: Simone_sweet@jubiiimail.dk
 Søskende: Lasse (lillebror) og Pernille (lillesøster)
 Fødselsdag: 4. Marts 1989
 Dyr: 2 hamstere, Lucky og Sweety....Og en kat, Mis!
 Venner: Bedste ven Selma, de andre hedder Alice, Charlotte, Camilla, Ditte og Sofie
 Interesser: Dreng, sport, dyr, shopping, surfe, venner, chat, penneveninder

Gæstebog

Her er et andet eksempel på en form for chat, hvor der er mulighed for at indsætte et billede af sig selv eller give en "teaser" på hvem, der gemmer sig bag det skrevne. Dette eksempel er taget fra en såkaldt "gæstebog", hvor adgangen sker gennem en hjemmeside. Den pågældende forfatter til hjemmesiden kan selv bestemme hvem, der må skrive i gæstebogen, men det er ikke altid, man kan holde uønskede personer ude.

super-diddls gæstebog
Opret besked

Hej Anne sofie

Har du ikke haft tid til at sætte min links ind på din hjemmeside for hvis du ikke vel sætte min links ind på din side vil du så ik værér sød at skrive det til mig så jeg ka slet din links inde på min hjemmeside
DIDDL KNUZZER CARINA

Navn: Carina   Date: 18-08-2003 20:26:46
 Email: derth@farsen.tdcodsl.dk www: www.cyger.diddl.webbyen.dk

---

Hej

Hejsa!!!

Tak til alle jer der skriver i min Gæstebog....

Også lige en besked til fie....Jeg vil gerne bytte med dig , du kan bare svare mig i gæstebogen her .

Jeg vil gerne vide hvad det er for nogle du har , for jeg siger rigtig jeg gerne vil bytte....

Navn: Anne Sofie   Date: 17-08-2003 18:59:08
 Email: sirupp@xel.dk www: www.super-diddl.webbyen.dk

---

vil du selge

hej jeg er en pige der samler på storer papier altså A4 og du har nr. 22 og 89 jeg er intreseret jeg vil også bytte alle mine A5 og A6 ertil at bytte så vis du vil kontakte mig så ring: